

УДК 330.332:658:005.5

**Роман Володимирович БАБІЦЬКИЙ**

аспірант кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, Одеський національний економічний університет, Україна,  
e-mail: roman@babitskyi.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0201-6500>

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИВАННЯ СТАРТАПІВ**

Бабіцький, Р. В. Теоретичні основи механізму інвестування стартапів. *Вісник соціально-економічних досліджень*. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2024. № 3-4 (90-91). С. 147–158.

**Анотація.** У статті розглянуто теоретичні засади та запропоновано авторське бачення сутності управлінського механізму інвестування стартапів. Предметом дослідження є теоретичні положення та існуючі підходи до визначення сутності механізму інвестування стартапів. Метою статті є формулювання теоретичного змісту та сутнісних ознак понять «інвестиції в стартап», «інвестування в стартап», «механізм інвестування в стартапи», розгляд підходів до формування інвестиційних механізмів. У статті показано місце інвестицій у моделі відтворення капіталу стартапів як форм інноваційного підприємництва. Доведено важливість інвестицій для самозростання інтелектуального капіталу стартапів. Систематизовано існуючі підходи до визначення сутності понять «інвестиції» та «інвестування». Проаналізовано сучасні погляди на теоретичну сутність механізмів інвестування та виокремлено основні їх складові. Із врахуванням авторських досліджень сутності механізмів в економіці отримано висновок, що поняття «механізм інвестування стартапів» можна розуміти як систему управлінських дій, методів, форм впливу стейкхолдерів на сукупність відносин, які пов'язані із витрачанням всіх видів ресурсів вкладених в інноваційний бізнес з метою розширеного відтворення його інтелектуального капіталу. Виокремлено статичний (структурний) та динамічний підходи до формування механізмів інвестування. Динамічний підхід передбачає розгляд механізму як процесу, на відміну статичного, який зосереджений на системному підході. На основі результатів критичного аналізу та з використанням авторських досліджень поняття «стартап» запропоновано визначення поняття «інвестування стартапів» як сукупності відносин, пов'язаних із витрачанням всіх видів ресурсів, які були вкладені у бізнес, заснований на інноваціях, з метою розширеного відтворення інтелектуального капіталу.

**Ключові слова:** інвестиції в стартапи; інвестування стартапів; механізм інвестування стартапів; інтелектуальний капітал; інноваційне підприємництво; відтворення капіталу.

**Roman BABITSKYI**

Postgraduate Student, Department of Economics of Enterprise and Organization of Entrepreneurship, Odesa National Economic University, Ukraine,  
e-mail: roman@babitskyi.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0201-6500>

**THEORETICAL FOUNDATIONS OF STARTUPS INVESTING MECHANISM**

Babitskyi, R. (2024). Theoretical foundations of startups investing mechanism [Teoretychni osnovy mekhanizmu investuvannia startapiv], *Socio-economic research bulletin, Visnik social'no-ekonomichnih doslidzen'* (ISSN 2313-4569), Odesa National Economic University, Odesa, No. 3-4 (90-91), pp. 147–158.

**Abstract.** The article considers the theoretical foundations and proposes the author's vision of the management mechanism for investing in startups. The subject of the study is theoretical provisions and existing approaches to determining the essence of the investment mechanism of startups. The purpose of the article is to formulate the theoretical content and essential features of the concepts «investment in a startup», «investing in a startup», «mechanism of investing in startups», and consideration of approaches to the formation of investment mechanisms. The article shows the place of investments in capital reproduction models of startups. The importance of investments for the self-growth of the intellectual capital of startups has been proven. The existing approaches to defining the essence of «investment» and «investing» are systematized. Based on the results of a critical analysis and using the author's research on the concept of «startup», a definition of «startup investment» is proposed as a set of relationships related to the expenditure of all types of resources that were invested in a business based on innovation, with the aim of expanded reproduction of intellectual capital. Modern views on the theoretical essence of investment mechanisms are analyzed and their main components are singled out. Static (structural) and dynamic approaches to forming investment mechanisms have been distinguished. The dynamic approach involves considering the mechanism as a process, in contrast to the static approach, which is focused on a systemic approach. Taking into account the author's studies of the essence of mechanisms in the economy, the conclusion was obtained that the concept of «startup investment mechanism» can be understood as a system of management actions, methods, and forms of influence of stakeholders on the set of relationships, which are associated with the expenditure of all types of resources invested in innovative business.

**Keywords:** investment in startups; investing in startups; startup investment mechanism; intellectual capital; innovative entrepreneurship; capital reproduction.

**JEL classification:** M210; O320

**DOI:** [https://doi.org/10.33987/vsed.3-4\(90-91\).2024.147-158](https://doi.org/10.33987/vsed.3-4(90-91).2024.147-158)

**Постановка проблеми у загальному вигляді.** Однією з ключових проблем розвитку інноваційного підприємництва загалом та стартапів зокрема виступає створення механізму їх наповнення фінансовими та іншими матеріальними ресурсами, які дозволять розвинути всі нематеріальні, інтелектуальні складові їх капіталу. Саме завдяки матеріальному підживленню інтелектуальний капітал стартапів отримує змогу переходити в режим стрімкого самозростання, який і виокремлює стартапи від інших форм суб'єктів підприємницької діяльності. Інтелектуальний капітал стартапу – це сукупність відносин, які пов'язані із формуванням, використанням та відновленням знань у всіх його формах [1, с. 101].

Так, формальна вимога віднесення до стартапів може звучати й по іншому, наприклад, як стрімке зростання обсягів діяльності та доходів. Але як було доведено в наших дослідженнях, ця вимога, по-перше, не відповідає реальній дійсності – багато стартапів на початку майже не мають доходів, по-друге, не може слугувати якісною відмінною ознакою стартапу як форми інноваційного підприємництва. Вважаємо, що стартап – це новостворений бізнес, заснований на інноваціях (технологічних, маркетингових, організаційних) та діяльність якого базується на розширеному відтворенні інтелектуальних складових капіталу (просьюмеризмі). Як зазначено у роботах О. С. Літвінова, просьюмеризм – це єдність виробництва й споживання знань. Така єдність проявляється коли виникає можливість відтворювати інтелектуальний капітал як за рахунок інвестування у нові складові, так і за рахунок самозростання уже існуючих [2, с. 8]. Дійсно, в процесі інтелектуального споживання, використання якихось знань (інформації),

стартапи отримують новий досвід, компетенції, тобто відбувається процес прирощування їх людського капіталу.

Отже, розвиток інноваційного підприємництва базується на збільшенні інтелектуального капіталу, що у свою чергу потребує додаткових фінансових та матеріальних ресурсів, тобто інвестицій. Так, існують випадки коли стартапи досягають рівня єдинорогів не залучаючи зовнішніх інвестицій, але ці випадки є одиничними, що свідчить про те, що вони є винятками із правила – стартап без інвестицій припинить своє існування (або збанкрутує, або перейде у розряд звичайних підприємств, які не мають галопуючого зростання свого інтелектуального капіталу).

Інтелектуальний капітал стартапів та всі його складові, а саме, людський капітал, капітал відносин, інтелектуально-технологічний капітал, організаційний капітал [3, с. 22], для свого розвитку потребують інвестицій, оскільки вони є необхідною умовою процесу його самозростання (просьюмеризму).

Процес розширеного відтворення інтелектуального капіталу підприємства, що включає як інвестиції, так і самозростання капіталу можна представити за допомогою наступної моделі:

$$\Pi - \text{ІКП} \begin{pmatrix} \text{ЛК} \\ \text{КВ} \\ \text{ІТК} \\ \text{ОК} \end{pmatrix} \dots \text{R\&D} \dots \text{ІП} - \text{ІД} \quad (1)$$

де  $\Pi$  – інвестиції в ІК;

ЛК – людський капітал;

КВ – капітал відносин;

ІТК – інтелектуально-технологічний капітал;

ОК – організаційний капітал;

R&D – процес інтелектуальної діяльності стартапу;

ІП – інтелектуальна продукція;

ІД – дохід від реалізації інтелектуальної продукції [4, с. 101].

Ця модель відображає процес відтворення інтелектуального капіталу стартапу, який починається з інвестування у його складові з метою їх формування. Інвестиції можуть мати різну форму, наприклад, заробітна плата для найму осіб із високим рівнем власного людського капіталу, або закупівля сучасного обладнання чи програмного забезпечення. На другій стадії відбувається процес споживання інтелектуального капіталу стартапу – R&D, де всі складові інтелектуального капіталу перетворюються у якийсь інтелектуальний продукт. При цьому в процесі споживання інтелектуального капіталу відбувається паралельно і його самозростання, тобто стартап отримує нові знання, досвід, удосконалює свою оргструктуру та менеджмент тощо. На третій стадії відтворення відбувається процес комерціалізації отриманого інтелектуального продукту, тобто стартап отримує дохід від реалізації інтелектуальної продукції. Цей дохід і слугує основою для майбутніх інвестицій в інтелектуальний капітал, оскільки модель 1 є циклічною, однак особливістю стартапу також є те, що на першій стадії його життєвого циклу для розширеного відтворення його капіталу, навіть із врахуванням просьюмеризму, виникає постійна необхідність у додаткових зовнішніх інвестиціях.

Отже, інвестиції є ключовим елементом розвитку інноваційного підприємництва як з практичної, так і з теоретичної точок зору.

**Аналіз досліджень і публікацій останніх років.** Проблеми зростання багатства, а згодом і капіталу турбували філософів, а пізніше, економістів майже від початку зародження наукового осмислення людьми навколишньої дійсності. Першим до чого прийшли мислителі був простий факт, що без накопичення, заощадження матеріальних цінностей неможливо збільшити власні статки, а ці статки, у свою чергу, можуть бути джерелом для отримання додаткових матеріальних багатств. Класики економічної теорії вже чітко виокремлювали заощадження, вільні гроші та багатства від капіталу, як самозростаючої сутності. Самі заощадження А. Сміт справедливо розглядав не як елемент капіталу, а лише як джерело із якого можна збільшити капітал. Класик зауважував на доцільність перетворення вільних грошових коштів у реальний капітал. Його послідовники, зокрема Д. Рікардо, стверджували про важливість акумуляції капіталу та його вкладення у розширення відповідних сфер діяльності, що є критичною вимогою до технічного розвитку підприємства, а це і є фактично первинний вид інтелектуального капіталу за часів промислової революції. Отже, інвестиції, вкладення грошових та матеріальних ресурсів є умовою розвитку підприємств.

У сучасних авторів існує широкий спектр визначень інвестицій та інвестування як наукової категорії (табл. 1):

Таблиця 1

Теоретичні підходи до визначення сутності категорій «інвестиції» та «інвестування»

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Бутко М. П. [5, с. 13]                              | Інвестиції – будь-які вкладення (фінансові, матеріальні, інтелектуальні, інформаційні), здійснені з метою поточного чи відстроченого примноження матеріального та соціального багатства і збереження природного середовища для майбутніх поколінь                                                                                                                                                                                                                    |
| Енциклопедія банківської справи України [6, с. 258] | Інвестиції – сукупність всіх видів майнових та інтелектуальних цінностей (ресурсів), що вкладаються в об'єкти підприємницької та інші види діяльності з метою отримання прибутку, досягнення соціального ефекту                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Покатаєва К. П. [7, с. 10–11]                       | Інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інші види діяльності, у результаті якої передбачається отримання прибутку або виникнення інших позитивних екстерналій, досягнення яких пов'язано із факторами часу і ризику                                                                                                                                                                                 |
| Поручник А. М., Татаренко Н. О. [8]                 | Інвестиції – всі види майнових, інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інші види діяльності для отримання прибутку або досягнення певних соціальних ефектів                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Партиг Г. О., Дідух О. В. [9]                       | Інвестиції – це кошти у формі грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, які суб'єкти господарювання безпосередньо спрямовують на придбання, виготовлення чи модернізацію основних засобів та інших необоротних активів, а також нематеріальних активів з метою забезпечення належних умов виробництва і реалізації продукції, здійснення інших видів господарської діяльності та збільшення на цій основі обсягів отримуваних у майбутньому економічних вигід |

Продовження табл. 1

|                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Оксфордський тлумачний словник [10, с. 215]      | Інвестиції – це придбання засобів виробництва, таких як машини і обладнання для підприємства, з тим щоб виробляти товари для майбутнього споживання. Зазвичай таке придбання називається капітальними вкладеннями                                 |
| Закон України «Про інвестиційну діяльність» [11] | Інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інші види діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект                                    |
| Податковий кодекс України [12]                   | Інвестиції – господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно                                                                      |
| Шарпа В. [13]                                    | Інвестиції – це процес вкладання грошей у певну галузь чи діяльність з метою отримання більшого ефекту та прибутку у майбутньому                                                                                                                  |
| Будюк Ю. Г. [14, с. 19]                          | Інвестиції – економічний ресурс, що спрямовується на збільшення реального капіталу суспільства, тобто на розширення чи модернізацію виробництва                                                                                                   |
| Стахурська, С. [15, с. 41]                       | Інвестування – це сукупність економічних відносин, яка пов'язана з циклічними процесами кругообороту інвестиційних ресурсів                                                                                                                       |
| Тлумачний словник [16, с. 187]                   | Інвестування – вкладання капіталу у підприємство для одержання прибутків                                                                                                                                                                          |
| Денисенко М. [17, с. 28]                         | Інвестування – сукупність економічних відносин, які виникають у ринкових умовах на всіх стадіях процесу відтворення основного капіталу між суб'єктами ринку і характеризують потоки інвестиційних ресурсів впродовж повного циклу їх кругообороту |

*Джерело: складено автором*

**Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми.** Розглянувши існуючі підходи до визначення сутності «інвестицій» як економічної категорії, можна дійти висновку про відсутність єдиної думки щодо цього питання. Це, у свою чергу, свідчить про відсутність розуміння сутності та складових інвестиційного механізму. Зокрема, у науковій спільноті немає єдиного розуміння щодо форм та мети інвестування в стартапи. Ще одним невіршеним питанням є місце інвестицій у системі відтворення капіталу стартапів, зокрема інтелектуального, що обумовлює невіршеність проблем визначення сутності інвестування в стартапи.

**Постановка завдання.** Мета дослідження – на основі критичного аналізу сучасних поглядів сформувати теоретичний базис та категорійний апарат формування механізмів інвестування в стартапи. Відповідно до визначеної мети необхідно вирішити такі завдання: сформулювати визначення та сутнісні ознаки понять «інвестиції в стартап», «інвестування в стартап», «механізм інвестування в стартапи».

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Аналіз визначень провідних науковців дає змогу дійти висновків, що майже всі автори відносять до них вкладання у різних вихідних та кінцевих формах. Хоча більш застарілі джерела дещо обмежують напрям цих вкладень, зазначаючи що вони повинні спрямовуватися на збільшення реального капіталу підприємства та суспільства або

в основний капітал [10; 12; 14], що, звичайно, не відповідає дійсності, оскільки інвестиції можуть спрямовуватися у всі сфери економіки та у всі складові капіталу підприємства.

Звертає на себе увагу також думка авторів щодо форми втілення інвестицій. Деякі автори [10; 12; 13] обмежують інвестиції лише грошовою формою, хоча у дійсності інвестиції можуть мати форму будь-якого економічного ресурсу, матеріального й нематеріального, основного й оборотного про що й зазначають у своїх визначеннях терміну «інвестиції» більшість сучасних авторів. При цьому, з практичної точки зору, у більшості випадків інвестиції дійсно мають саме грошову форму.

Ще однією важливою сутнісною ознакою інвестицій є мета, з якою витрачаються ресурси. Основним баченням є те, що інвестиції витрачаються з метою примноження матеріального та соціального багатства, результатів [5; 6; 8], що знайшло свій прояв у провідному нормативному документі, який регулює процеси інвестування – Законі України «Про інвестиційну діяльність» [11]. Однак існують й інші точки зору. Наприклад, К. П. Покатаєва пов'язує інвестиції із «виникненням інших позитивних екстерналій» [11], що, напевно, також передбачає неекономічні ефекти, але є не зовсім зрозумілим. Значна кількість авторів взагалі не розглядає отримання соціальних ефектів у якості цільової ознаки витрачання інвестицій [9;13] або зовсім не вводять у визначення цільову характеристику [10; 12; 14]. Вважаємо, що це не вірно, оскільки не всі ресурси, які витрачаються, є інвестиціями, деякі з них можуть і не бути розрахованими на будь-який ефект. З іншого боку, досить часто інвестиції покликані призвести не стільки до прямих матеріальних результатів, скільки до отримання якогось позитивного зрушення у суспільстві, наприклад, у випадку соціального підприємництва або суб'єктів господарювання, які забезпечують суспільство або відкритими благами, або створені державними, місцевими органами, влади, громадськими організаціями з метою задоволення потреб відповідних осіб. Відповідно, вважаємо, що у визначенні інвестицій необхідно вказати цільову вимогу не тільки до отримання у майбутньому економічного ефекту, а й безпосередньо до збільшення обсягу капіталу або розширеного відтворення.

Окремо звертає на себе увагу думка М. П. Бутко про те, що інвестиції крім соціальної можуть мати на меті вирішення і екологічних проблем [5]. Однак екологічні проблеми можна вважати частиною проблем суспільства, тобто соціальних, відповідно їх виокремлення не має додаткового змістовного наповнення. Ще одним доповненням, яке вважаємо не є обов'язковим, оскільки є загальнозрозумілим, це уточнення про те, що досягнення ефекту від інвестиції пов'язано із факторами часу і ризику [7], оскільки будь-яка підприємницька діяльність, в т.ч. інвестиційна, пов'язана з ризиками у зв'язку із можливістю зміни внутрішнього та зовнішнього середовища із плином часу.

Таким чином, у результаті критичного аналізу існуючих визначень та сутності категорій «інвестиції» та «стартап» можемо зробити висновок, що інвестиції в стартап – це всі види ресурсів, які були вкладені у бізнес, заснований на інноваціях, з метою розширеного відтворення інтелектуального капіталу.

Окремо треба розглянути сутність інвестування, як процесу витрачання інвестицій, що безпосередньо і відзначено у визначенні, наведеному в тлумачному словнику [16]. Однак процеси інвестування, як і інші процеси у підприємстві потребують їх розгляду крізь призму соціально-економічних відносин, які

виникають в кожному конкретному процесі, що й відзначено у визначеннях С. Стахурської та М. Денисенко [15; 17], хоча останній автор й зводить свою увагу лише до збільшення основних засобів.

Отже, інвестування в стартапи – це сукупність економічних відносин, пов'язаних із витрачанням всіх видів ресурсів, які були вкладені у бізнес, заснований на інноваціях, з метою розширеного відтворення інтелектуального капіталу.

Умовою відтворення інтелектуального капіталу як самозростаючого ресурсу стартапів є отримання інвестицій. Міценко Н. Г. та Літвінов О. С. зазначали у своїй роботі, що окремим критерієм при формуванні системи заходів є рівень ефективності інвестицій у відтворення інтелектуального капіталу [18, с. 135]. Саме тому необхідно перейти до розгляду сутності та складових механізму інвестування стартапів.

Питанням сутності та видів механізмів в економіці були приділені праці автора та інших авторів [19; 20; 21]. Як було обґрунтовано, під механізмом управління слід вважати певним чином сформовану сукупність методів (способів, прийомів), форм впливу суб'єкта управління на об'єкт з метою досягнення цілей управління. У визначеннях економічного механізму повинен бути наголос на врахування економічних інтересів та потреб об'єктів та суб'єкту управління, а саме персоналу, у тому числі управлінського та підприємця-власника. Цими інтересами-потребами зазвичай є бажання отримання доходу/прибутку, а також досягнення інших цілей та задоволення потреб. При цьому в організаційному механізмі слід приділяти увагу структуризації форм та методів впливу суб'єкта на об'єкт управління. А в організаційно-економічному механізмі – системі управлінських дій, методів (способів, прийомів), форм впливу суб'єкта управління на об'єкт з метою досягнення економічних потреб та інтересів як суб'єктами, так і об'єктами управління.

Механізм інвестування це підвид механізмів управління, який конкретизує одну із сфер діяльності підприємств, а саме, пов'язану із сукупністю економічних відносин щодо витрачання всіх видів ресурсів, які були вкладені у бізнес. Його сутності та складовим присвячено значну кількість публікацій. Розглянемо висновки деяких з них.

Верхоляд І. М. під інвестиційним механізмом розуміє систему, що супроводжує інвестиційну діяльність підприємства, яка реагує на зміни у макро- та мікросередовищі та інвестиційні важелі через реалізацію функцій управління у центрах відповідальності на всіх етапах інвестиційного процесу [22, с. 414]. Вважаємо, що це визначення доволі абстрактне, тричі використовує термін «інвестиції» та загальні характеристики будь-якої управлінської діяльності – «реагує на зміни у макро- та мікросередовищі ... через реалізацію функцій управління у центрах відповідальності».

Також не може вважатись еталонним визначення, надане у монографії В. Ланового та В. Дубровського. Вони вважають, що інвестиційний механізм можна розглядати як механізм моделювання людського майбутнього, оскільки через нього суспільство збільшує свої можливості, урізноманітнює види діяльності, перерозподіляє свою активність у нові сфери життя, залишаючи у минулому застарілі його форми [23, с. 7]. Така характеристика може описувати механізм інвестування, але не відображає його сутність.

Ткачук С. В. під механізмом інвестування розуміє систему дій, яка визначає послідовність, обсяги та забезпечує реалізацію процесів відтворення основних засобів і їх інвестування у відповідності до стратегічних цілей [24, с. 169]. Це визначення значною мірою розкриває сутність поняття, однак акцентує увагу лише на одному об'єкті інвестицій.

Ще одне змістовне визначення наведено Ю. Кириловим щодо аграрної сфери економіки – організаційно-економічний механізм інвестування це система організаційних, економічних, правових, управлінських і регулюючих дій, способів і процесів, які формують і впливають на порядок здійснення інвестиційної діяльності й протікання інвестиційних процесів, що приведе до досягнення очікуваних економічних, соціальних, екологічних та інших результатів [25, с. 41]. Однак і в цьому визначенні механізму інвестування двічі використовується термін «інвестиційний», що не дозволяє розкрити його сутність.

Отже, за результатами критичного розгляду існуючих в сучасній науковій думці поглядів, а також в підсумку розгляду змістовного наповнення таких понять як «механізм», «інвестиції», «інвестиційний механізм», «стартап», було запропоновано авторське визначення поняття «механізм інвестування стартапів». Механізм інвестування стартапів – це система управлінських дій, методів (способів, прийомів), форм впливу стейкхолдерів на сукупність економічних відносин, які пов'язані із витрачанням всіх видів ресурсів вкладених у бізнес, який засновано на інноваціях, з метою розширеного відтворення його інтелектуального капіталу.

Управлінські механізми є прикладним інструментом впливу суб'єктів управління на об'єкти управління. Відповідно, необхідно визначити, що або хто є суб'єктом та об'єктом механізму інвестування стартапів. Об'єктом механізму інвестування стартапів як інструменту управління є сукупність відносин між інвесторами (зовнішніми та внутрішніми), підприємцями, менеджментом, персоналом та зовнішнім середовищем щодо витрачання всіх видів ресурсів, які були вкладені у бізнес, заснований на інноваціях, з метою розширеного відтворення інтелектуального капіталу. Суб'єктами механізму інвестування стартапів виступають інвестори (зовнішні та внутрішні) та менеджмент стартапу. При цьому слід відрізнити об'єкта та суб'єкти механізму інвестування стартапів від суб'єктів та об'єктів інвестування стартапів. Об'єктами інвестування є конкретні проекти, під які залучаються інвестиції, а суб'єктами інвестування – інвестори та власники стартапу.

Ще одним завданням дослідження є розгляд підходів щодо структури та складових механізму інвестування стартапів. На думку С. Стахурської всі підходи до формування механізмів інвестування можна поділити на два види – статичний (структурний) та динамічний [15, с. 3]. Статичний підхід відображає структуру механізму, складові якого мають бути задіяні для забезпечення цільового інвестиційного процесу, а саме суб'єктно-об'єктні складові (проекти інноваційного розвитку; суб'єкти інвестиційно-інноваційних рішень; суб'єкти інвестування), а також функціонально-цільові елементи, які, у свою чергу, містять регулятивні (ринкове, внутрішньогосподарське та державне нормативно-правове регулювання) та функціональні, пов'язані із регламентацією процесів управління та регулювання інвестиційної діяльності.

Динамічний підхід передбачає розгляд механізму, як процесу, на відміну статичного, який зосереджений на системному підході. У свою чергу, динамічні бачення механізмів інвестування поділяються на процесно-циклічний та сценарний

підходи [15, с. 4–5]. Процесно-циклічний підхід ґрунтується на етапах життєвого циклу підприємства, на розгляді відтворювальних процесів. Сценарний підхід полягає у поєднанні статичного та процесно-циклічного підходів за допомогою формування певних алгоритмів інвестування і використовується для прийняття рішень щодо інвестування інноваційного розвитку.

**Висновки і перспективи подальших розробок.** За підсумками дослідження можна дійти висновків, що незважаючи на велику кількість публікацій досі не завершено процес пізнання сутності таких дуже актуальних понять як «інвестиції», «інвестування» та «механізм інвестування стартапів». Критичний розгляд існуючих підходів дозволив сформулювати наступні визначення.

Інвестиції в стартап – це всі види ресурсів, які були вкладені у бізнес, заснований на інноваціях, з метою розширеного відтворення інтелектуального капіталу. Інвестування в стартапи – це сукупність економічних відносин, пов'язана із витрачанням всіх видів ресурсів, які були вкладені у бізнес, заснований на інноваціях, з метою розширеного відтворення інтелектуального капіталу.

Механізм інвестування стартапів – це система управлінських дій, методів (способів, прийомів), форм впливу стейкхолдерів на сукупність економічних відносин, які пов'язані із витрачанням всіх видів ресурсів вкладених у бізнес, який засновано на інноваціях, з метою розширеного відтворення його інтелектуального капіталу. Також у статті виокремлено підходи до формування механізм інвестування стартапів, який передбачає виокремлення статичного (системного) та динамічного (процесного) підходів.

Подальші дослідження можуть бути присвячені безпосередній розробці організаційно-економічного механізму інвестування стартапів.

### Література

1. Літвінов О. С. Прийняття управлінських рішень щодо розвитку інтелектуального капіталу підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 22. С. 36–43. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V22\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V22(2020)-06).
2. Літвінов О. С. *Інтелектуальний капітал підприємства: сутність, оцінка, розвиток* : монографія. Одеса : Астропринт, 2019. 392 с.
3. Nefedova T., Litvinov O. Marketing as the source of establishment of pillars of the enterprise intellectual capital. *Marketing and Digital Technologies*. 2019. Vol. 3. No. 3. Pp. 16–24. DOI: <https://doi.org/10.15276/mdt.3.3.2019.2>.
4. Літвінов О. С. Теоретичні засади відтворення інтелектуального капіталу підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень* : зб. наук. праць. 2018. № 3 (67). С. 91–103.
5. Бутко М. П., Акименко О. Ю. *Інвестиційна домінанта сталого розвитку регіону в умовах інтеграції* : монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2009. 230 с.
6. *Енциклопедія банківської справи України* / за ред. В. С. Стельмаха. Київ : Молодь, Ін Юре, 2001. 680 с.
7. Покатаєва К. П. *Інвестиційна діяльність підприємств у глобальному середовищі: методичний інструментарій управління*. Харків : ХНАДУ, 2009. 167 с.
8. Татаренко Н. О., Поручник А. М. *Теорії інвестицій* : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2000. 160 с.
9. Партин Г. О., Дідух О. В. Капітальні інвестиції: сутність, сучасні тенденції та вплив на зростання обсягів ВВП. *Ефективна економіка*. 2021. Вип. 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.86>.
10. *Оксфордський тлумачний словник: англо-руський*. 2-е изд. Москва : ИНФРА-М, Весь Мир, 2000. 496 с.
11. *Про інвестиційну діяльність* : Закон України № 1560-ХІІ від 18.09.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 16.09.2024).

12. *Податковий кодекс України* : Кодекс, Закон № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 17.09.2024).
13. Sharpe W. F., Alexander G. J., Bailey J. V. *Investments*. Prentice Hall Inc, 1999. 962 p.
14. Будюк Ю. Г. *Стратегія реалізації державної політики по залученню іноземних інвестицій в економіку України* : монографія. Київ : Фенікс, 2009. 111 с.
15. Стахурська С. Методичні підходи до формування механізму інвестування інноваційного розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-49> (дата звернення: 18.09.2024).
16. *Новий тлумачний словник української мови* : у 4 т. Т. 2. Київ : Аконт, 1998. 911 с.
17. Денисенко М. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах. *Економіка України*. 2003. № 1. С. 28–32.
18. Міценко Н. Г., Літвінов О. С. Управління розвитком інтелектуального капіталу підприємства з орієнтацією на цілі, можливості, ефективність та інноваційність. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 6 (288). С. 134–139. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-288-6-21>.
19. Бабицький Р. В. Сутність та відмінності організаційно-економічного механізму управління підприємством. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету* : зб. наук. праць. 2022. № 5-6 (294-295). С. 64–72. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2022-5-6-294-295-64-72>.
20. Літвінов О. С., Капалан С. М. Визначення сутності та складових організаційно-економічного механізму управління підприємством в умовах інноваційного розвитку. *Управління розвитком*. 2016. № 3 (185). С. 59–65.
21. Літвінов О. С., Капалан С. М. Складові організаційно-економічного механізму управління підприємством. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2017. № 3 (18). Т. 1. С. 41–45.
22. Верхоляд І. М. Інвестиційний механізм підприємства: принципи побудови, складові та особливості реалізації. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»* : зб. наук. праць. 2012. № 9. С. 410–415. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/3105> (дата звернення: 20.09.2024).
23. Лановий В., Дубровський В. *Інвестиції та розвиток* : монографія. Київ : Центр ринкових реформ, 2002. 88 с.
24. Ткачук С. В. Методичні засади визначення механізму інвестування відтворення основних засобів. *Наукові праці НУХТ*. 2012. № 42. С. 164–170. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/9311> (дата звернення: 20.09.2024).
25. Кирилов Ю. Формування ефективного організаційно-економічного механізму інвестування аграрного сектору економіки України. *Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка*. 2020. № 1. С. 36–45. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.1.4>.

## References

1. Litvinov, O. S. (2020). Managerial decision making on the development of intellectual capital of an enterprise [Pryiniattia upravlinskykh rishen shchodo rozvytku intelektualnoho kapitalu pidpryemstva], *Modern Economics*, No. 22, s. 36–43. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V22\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V22(2020)-06) [in Ukrainian]
2. Litvinov, O. S. (2019). *Intellectual capital of the enterprise: essence, assessment, development*: monograph [Intelektualnyi kapital pidpryemstva: sutnist, otsinka, rozvytok: monohrafiia], Astroprint, Odesa, 392 s. [in Ukrainian]
3. Nefedova, T., & Litvinov, O. (2019). Marketing as the source of establishment of pillars of the enterprise intellectual capital. *Marketing and digital technologies*, Vol. 3, No. 3, pp. 16–24. DOI: <https://doi.org/10.15276/mdt.3.3.2019.2>.
4. Litvinov, O. S. (2018). Theoretical principles of reproduction of intellectual capital of the enterprise [Teoretychni zasady vidtvorennia intelektualnoho kapitalu pidpryemstva], *Socio-economic research bulletin*, No. 3 (67), pp. 91–103 [in Ukrainian]

5. Butko, M. P., & Akymenko, O. Yu. (2009). *Investment dominant in the sustainable development of the region in conditions of integration: monograph* [Investytsiina dominanta staloho rozvytku rehionu v umovakh intehtratsii: monohrafiia], Aspekt-Polihrاف, Nizhyn, 230 s. [in Ukrainian]
6. Stelmakh, V. S. (ed.) (2001). *Encyclopedia of banking of Ukraine* [Entsyklopediia bankivskoi spravy Ukrainy], Molod, In Yure, Kyiv, 680 s. [in Ukrainian]
7. Pokataeva, K. P. (2009). *Investment activity of enterprises in the global environment: methodical toolkit of management* [Investytsiina diialnist pidpriemstv u hlobalnomu seredovyshchi: metodychnyi instrumentarii upravlinnia], KhNADU, Kharkiv, 167 s. [in Ukrainian]
8. Tatarenko, N. O., & Poruchnyk, A. M. (2000). *Theories of investments* [Teoriia investytsii], KNEU, Kyiv, 160 s. [in Ukrainian]
9. Partyn, H. O., & Didukh, O. V. (2021). Capital investments: essence, modern trends and impact on GDP growth [Kapitalni investytsii: sutnist, suchasni tendentsii ta vplyv na zrostantia obsiahiv VVP], *Efektivna ekonomika*, Vyp. 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.86> [in Ukrainian]
10. *Oxford explanatory dictionary: English-Russian* (2000). 2<sup>nd</sup> ed. [Oksfordskiyi tlumachnyi slovnyk: Anhlo-russkiy], INFRA-M, Ves Mir, 496 s. [in Russian]
11. *On investment activity: Law of Ukraine, No. 1560-XII, 18.09.1991* [Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy, No. 1560-XII, 18.09.1991]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [in Ukrainian]
12. *Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine, No. 2755-VI, 02.12.2010* [Podatkovyi kodeks Ukrainy: Kodeks, Zakon, No. 2755-VI, 02.12.2010]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian]
13. Sharpe, W. F., Alexander, G. J., & Bailey, J. V. (1999). *Investments*. Prentice Hall Inc, 962 p.
14. Budyuk, Yu. G. (2009). *Strategy of implementation of the state policy to attract foreign investments in the economy of Ukraine: monograph* [Stratehiia realizatsii derzhavnoi polityky po zaluchenniu inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy: monohrafiia], Feniks, Kyiv, 111 s. [in Ukrainian]
15. Stakhurska, S. (2022). Methodical approaches to the formation of the investment mechanism for the enterprise innovative development [Metodychni pidkhody do formuvannia mekhanizmu investuvannia innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva], *Ekonomika ta suspilstvo*, No. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-49> [in Ukrainian]
16. *New explanatory dictionary of the Ukrainian language: in 4 vol. (1998)* [Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy: u 4 tomakh], Vol. 2, Akonit, Kyiv, 911 s. [in Ukrainian]
17. Denysenko, M. (2003). Possibilities of investment activation in modern conditions [Mozhlyvosti aktyvizatsii investuvannia v suchasnykh umovakh], *Ekonomika Ukrainy*, No. 1, s. 28–32 [in Ukrainian]
18. Mitsenko, N. H., & Litvinov, O. S. (2020). Managing the development of intellectual capital of the enterprise with an orientation to goals, opportunities, efficiency and innovativeness [Upravlinnia rozvytkom intelektualnogo kapitalu pidpriemstva z oriientsatsiieiu na tsili, mozhlyvosti, efektyvnist ta innovatsiiniist], *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu, Ekonomichni nauky*, No. 6 (288), s. 134–139. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-288-6-21> [in Ukrainian]
19. Babitskyi, R. V. (2022). The essence and differences of the organizational and economic mechanism of enterprise management [Sutnist ta vidminnosti orhanizatsiino-ekonomichnogo mekhanizmu upravlinnia pidpriemstvom], *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnogo ekonomichnogo universytetu*, No. 5-6 (294-295), s. 64–72. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2022-5-6-294-295-64-72> [in Ukrainian]
20. Litvinov, O. S., & Kaptalan, S. M. (2016). Determination of the essence and components of the organizational and economic mechanism of enterprise management in the conditions of innovative development [Vyznachennia sutnosti ta skladovykh orhanizatsiino-ekonomichnogo

- mekhanizmu upravlinnia pidpriemstvom v umovakh innovatsiinoho rozvytku], *Upravlinnia rozvytkom*, No. 3 (185), s. 59–65 [in Ukrainian]
21. Litvinov, O. S., & Kaptalan, S. M. (2017). Components of the organizational and economic mechanism of enterprise management [Skладovi orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia pidpriemstvom], *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva*, No. 3 (18), Vol. 1, s. 41–45 [in Ukrainian]
  22. Verkholiad, I. M. (2012). Investment mechanism of the enterprise: principles of construction, components and features of implementation [Investytsiyni mekhanizm pidpriemstva: pryntsypy pobudovy, skladovi ta osoblyvosti realizatsii], *Ekonomichnyi visnyk NTUU «KPI»*, No. 9, s. 410–415. Retrieved from: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/3105> [in Ukrainian]
  23. Lanovyi, V., & Dubrovskiy, V. (2002). *Investments and development: monograph* [Investytsii ta rozvytok: monohrafiia], Tsentri rynkovykh reform, 88 s. [in Ukrainian]
  24. Tkachuk, S. V. (2012). Methodological principles for determining the investment mechanism for the fixed assets reproduction [Metodychni zasady vyznachennia mekhanizmu investuvannia vidtvorennia osnovnykh zasobiv], *Naukovi pratsi NUKhT*, No. 42, s. 164–170. Retrieved from: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/9311> [in Ukrainian]
  25. Kyrlov, Yu. (2020). *Formation of an effective organizational and economic mechanism of investment in the agrarian sector of Ukraine's economy* [Formuvannia efektyvnoho orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu investuvannia aharnoho sektoru ekonomiky Ukrainy], *Tavriiskyi naukovyi visnyk*, Seriya: Ekonomika, No. 1, s. 36–45. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.1.4> [in Ukrainian]